

«Τέχνη και Περιβάλλον. Η επίδραση του Έργου Τέχνης στα Οικοσυστήματα και τις Κοινωνικές δομές»

Ομιλήτρια: Ελένη Πολυχρονάτου, Εικαστικός, Διδάκτωρ Ιστορίας της Τέχνης ΑΣΚΤ
Με προβολή υλικού από Ευρώπη και Αμερική.

Λίγα λόγια για το θέμα:

Γλυπτικές και Περιβαλλοντολογικές αναζητήσεις

Από τη δεκαετία του '70, με μια σειρά από δράσεις που σχετίζονται με το φυσικό περιβάλλον καθώς και με το περιβάλλον των πόλεων και των οικισμών, διατυπώθηκε το αίτημα των καλλιτεχνών για τη βελτίωση της ποιότητας της ανθρώπινης ζωής και γενικότερα για το σεβασμό της ζωής. Μέσα από αυτό το πλαίσιο προβληματισμού και προτάσεων γεννήθηκαν νέα είδη γλυπτικής παρέμβασης με κατεύθυνση τους αστικούς χώρους αλλά και το φυσικό τοπίο. **Οι καλλιτέχνες κατέβαλαν συντονισμένη προσπάθεια επανένταξης των στοιχείων της φύσης στο δομημένο τοπίο.**

Ενσωματώνουν πλέον κατευθείαν στη δημόσια γλυπτική στοιχεία που προέρχονται από το φυσικό περιβάλλον, όπως φυτά, βράχους ή νερά, σχεδιάζουν πάρκα ή συμμετέχουν σε προγράμματα ανάπλασης αστικών συγκροτημάτων τα οποία έχει καταστρέψει ο παράλογος τρόπος ανάπτυξης των βιομηχανικών πόλεων.

Περιβαλλοντικοί καλλιτέχνες βλέπουν την αλλαγή στον κύκλο της φύσης να παίζει ουσιαστικό ρόλο στην κατανόηση της ύπαρξής μας. Δουλεύοντας με τη φύση ο καλλιτέχνης αναγκάζεται να μπει σε διάλογο με την ανεξάρτητη ύπαρξη των φυσικών στοιχείων /υλικών ή τουλάχιστον να την αποδεχτεί. Οι φυσικές αλλαγές γίνονται ένα έμφυτο στοιχείο του έργου τέχνης και αποτελούν μια σημαντική διάστασή του. Σε αυτές τις περιπτώσεις η δημιουργική πράξη του καλλιτέχνη ολοκληρώνεται τη στιγμή που έχει επιλέξει το υλικό του (πέτρα, γρασίδι, χώμα, φυτό κ.λπ.) και το έχει διαμορφώσει με κάποια δομή. Στη συνέχεια το έργο διαμορφώνεται από τις δυνάμεις της φύσης, δηλαδή το χρόνο και τις ατμοσφαιρικές συνθήκες (θερμοκρασία, υγρασία, άνεμο, βροχή). Με τον τρόπο αυτό το υλικό και η δομή αποτελούν μέρος μόνο του έργου τέχνης, το οποίο εννοείται ως μια γενικότερη καλλιτεχνική και φυσική διαδικασία.

Κοινωνικές αναζητήσεις της Τέχνης

Ο κοινωνικός προβληματισμός και η πρόθεση μετασχηματισμού της κοινωνίας εκφράστηκαν σε πολλά κινήματα και με ποικίλες μεθόδους κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα, όπως τους **Ρώσους κονστρουκτιβιστές** (αρχή του 20ου) ή στα έργα του **Bauhaus**. Τα κινήματα αυτά έθιξαν ή διερεύνησαν τους νόμους και τις συνθήκες της αστικής ζωής και του γεωγραφικού περιβάλλοντος, που επενεργούν άμεσα στην ανθρώπινη συμπεριφορά. Ωστόσο, παρέμειναν σε θεωρητικό επίπεδο.

Η διαφοροποίηση που επήλθε στο δεύτερο μισό του 20ου αιώνα ορίζεται από την υλοποίηση των αισθητικών και κοινωνικών προβληματισμών, δηλ. από τις δυνατότητες εφαρμογής, καθώς ο καλλιτέχνης βρισκόταν πλέον σε θέση να υλοποιήσει το έργο του μέσα στο σύγχρονο περιβάλλον. Η επιρροή των κινήματων αυτών εκδηλώθηκε με ουσιαστικό τρόπο στην τέχνη και τις καλλιτεχνικές μορφές που ακολούθησαν από τα τέλη της δεκαετίας του '60, και ιδιαίτερα μετά από τα γεγονότα του Μάη του 1968, υποστηρίζοντας **μια τέχνη για όλο το κόσμο, μια τέχνη ως θεμελιώδες μέσο επικοινωνίας και αναγέννησης των μελών της κοινωνίας.**

Ελένη Πολυχρονάτου,

Εικαστικός, Διδάκτωρ Ιστορίας της Τέχνης ΑΣΚΤ

Σπούδασε στην ΑΣΚΤ και πήρε το πρώτο της πτυχίο το 1985 στη **Ζωγραφική** και το δεύτερο το 1994 στη **Γλυπτική**. Ενεργή καλλιτέχνιδα της γενιάς της, έχει εκθέσει το έργο της σε 8 ατομικές και περισσότερες από 100 ομαδικές εκθέσεις στην **Ελλάδα και το Εξωτερικό** (Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία, Ρουμανία, Καναδά, Αλβανία, Τουρκία, Λίβανο, Μαρόκο κ.λπ.). Το 2002-2003 συμμετείχε στο πιλοτικό, διακρατικό πρόγραμμα «Επικοινωνία-Τέχνη», στην Ελλάδα-Ιταλία-Γαλλία με σκοπό να αναζητηθούν νέοι παιδαγωγικοί ορίζοντες μέσω της Τέχνης. Έχει διοργανώσει και μετάσχει σε επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες με εισηγήσεις για τη **δημόσια, οικολογική και περιβαλλοντική τέχνη** και έχει δημοσιεύσει άρθρα σε καλλιτεχνικά και εκπαιδευτικά έντυπα.

Εκπόνησε και έλαβε το 2007 την πρώτη διδακτορική διατριβή που δόθηκε από το Θεωρητικό Τμήμα της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών. Συγγραφέας του βιβλίου «*Έργα Τέχνης Μεγάλης Κλίμακας στον Αστικό και Φυσικό Χώρο. Από τη δεκαετία του '60 έως τον 21ο Αιώνα*».

Εμπνεύστηκε και διευθύνει από το 2013 το project κοινωνικής τέχνης «**Κρεμάστρες του Δημόσιου Χώρου**» ή «**το Σύμβολο της Αμοιβαιότητας**», ένα έργο δημόσιου χαρακτήρα με κοινωνική απήχηση.

Επισυνάπτονται Έργα που θα παρουσιαστούν (ενδεικτικά)

Φωτο 1: *Tree Mountain -- A Living Time Capsule -- 11,000 Trees, 11,000 People, 400 Years* Copyright Agnes Denes, Courtesy Leslie Tonkonow Artworks + Projects, New York

Φωτο 2: *Wheatfield -- A Confrontation: Battery Park Landfill, Downtown Manhattan -- Blue Sky, World Trade Center, 1982*, Agnes Denes

Φωτο 3, Φωτο 4: *Connections" Franklin Town Park* ένα από τα πρώτα περιβαλλοντικά πάρκα ως έργο τέχνης, 1992, Athena Tacha

Φωτο 5, Φωτο 6, Φωτο 7, Φωτο 8: *FAIR PARK LAGOON, Dallas, Texas, 1981-86*, Patricia Johanson

Φωτο 9: Ένα πολύχρωμο φυτικό έργο το οποίο συνδυάζει τέχνη, αρχιτεκτονική και βοτανική απλώνεται κατά μήκος του τοίχου περιλαμβάνοντας πάνω από 250 είδη φυτών, τα οποία επιλέχθηκαν από τον Patrick Blanc.

Φωτο 10: *Joseph Beuys, Δράση-Άμυνα της Φύσης, 1980-84. Μπολονιάνο.*

Φωτο 11: *Hundertwasser, Spittelau, 1988-1992. Βιέννη.*

Φωτο 12: *Hundertwasser, The Forest Spiral of Darmstadt, 1996.*